

Anonymizovaná verze

Překlad

C-398/19 – 1

Věc C-398/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

23. května 2019

Předkládající soud:

Kammergericht Berlin (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

14. května 2019

Vydání týkající se:

BY

KAMMERGERICHT (Vrchní zemský soud)

Rozhodnutí

[omissis]

Ve věci týkající se vydání

ukrajinského a rumunského státního příslušníka
BY,
narozeneho dne 6. října 1973 v Zastavna/Ukrajina,
bytem v [omissis] Berlíně, [omissis]

alias
BY,

rozhodl čtvrtý trestní senát Kammergericht Berlin (Vrchní zemský soud v Berlíně)
dne 14. května 2019 takto:

Soudnímu dvoru Evropské unie se podle článku 267 SFEU předkládají
k rozhodnutí následující předběžné otázky:

1. Platí zásady plynoucí z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) ohledně uplatňování článků 18 a 21 SFEU v případě žádosti třetí země o vydání občana Unie také v případě, že stíhaný přeložil středisko svých životních zájmů do dožádaného členského státu v době, kdy ještě nebyl občanem Unie?
2. Je na základě rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) domovský členský stát, který byl uvědomen o žádosti o vydání, povinen požádat žádající třetí stát o poskytnutí spisu, aby přezkoumal převzetí stíhání?
3. Je členský stát, který byl třetím státem požádán o vydání občana Unie, na základě rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) povinen odmítnout vydání a sám převzít trestní stíhání, je-li to podle jeho vnitrostátního práva možné?

Odůvodnění

1 I. Skutkový stav

1. Ukrajinské orgány zaslaly prostřednictvím ministerstva spravedlnosti (článek 5 druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vydávání) formální žádost o vydání splňující požadavky článku 12 Evropské úmluvy o vydávání, kterou vystavilo ukrajinské Vrchní státní zastupitelství dne 15. března 2016 [omissis], a požádaly o zadržení a vydání stíhaného za účelem trestního stíhání. Ukrajinské orgány sdělily, že Krajský soud Zastavna vydal dne 26. února 2016 příkaz k zatčení stíhaného, jímž byla stíhanému nařízena vyšetřovací vazba pro skutky, které jsou předmětem tohoto řízení. Ze žádosti a z přiloženého návrhu vyšetřovacího oddělení policejního útvaru města Zastavna ze dne 26. února 2016, jakož i z popisu skutku obsaženého v příkazu k zatčení vyplývá, že stíhaný údajně opakovaně zpronevěřil finanční prostředky [jednoho ukrajinského státního podniku]. Jednalo se o tyto skutky:
 - a) V době od 8. srpna do 1. září 2010 si stíhaný údajně присvojil 2 044 litrů nafty v hodnotě 11 589 UAH z objemu pohonných hmot poskytnutých pobočce na likvidaci následků přírodní katastrofy a za účelem zastření vystavil společně s dalšími podezřelými nepravé dokumenty, v nichž byla uvedena fiktivní vozidla jako údajní příjemci nafty za stanoveným účelem.
 - b) Dne 24. ledna 2011 stíhaný údajně uhradil správní pokutu ve výši 1 700 UAH, která byla jemu osobně uložena na základě rozhodnutí penzijního fondu, z finančních prostředků [dotčeného podniku]. Platba byla údajně učiněna příkazem k úhradě dne 29. března 2011.
 - c) V lednu/únoru 2011 stíhaný údajně podnikl soukromou cestu do Spolkové republiky Německo, kterou však deklaroval jako údajnou služební cestu za účelem uzavření smluv o dodávkách techniky na výstavbu silnic. Po svém návratu

uplatnil nárok na mzdu za dobu údajné služební cesty, která mu nepříslušela, a tato mu byla vyplacena ve výši 2 333,70 UAH.

d) Dne 1. srpna 2011 stíhaný údajně uhradil správní pokutu ve výši 3 400 UAH, která byla jemu osobně uložena na základě rozhodnutí penzijního fondu, z finančních prostředků [dotčeného podniku]. Platba byla údajně učiněna s časovým prodlením.

- 3 2. Stíhaný byl v souladu s ustanovením § 19 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o mezinárodní pomoci ve věcech trestních, dále jen „IRG“) předběžně zadržen dne 26. července 2016. Během soudního slyšení, které se v souladu s ustanovením § 22 IRG konalo ve stejný den a dne 23. srpna 2016 podle ustanovení § 28 IRG, uvedl námitky proti svému vydání, prohlásil, že nesouhlasí se zjednodušeným vydáním (§ 41 IRG) a že se - během posledního slyšení - ani nevzdává dodržení zásady speciality (článek 14 Evropské úmluvy o vydávání).
- 4 Senát uvalil usnesením ze dne 1. srpna 2016 na stíhaného vydávací vazbu a usnesením ze dne 29. září 2016 rozhodl o jejím pokračování. Usnesením ze dne 28. listopadu 2016 rozhodl senát o propuštění stíhaného z dalšího výkonu vydávací vazby za úhradu kauce ve výši 10 000 euro, uložil mu povinnost hlásit se a zakázal mu opustit Spolkovou republiku Německo bez souhlasu senátu. Po složení kauce dne 2. prosince 2016 byl stíhaný ve stejný den z vydávací vazby propuštěn.
- 5 3. Stíhaný je (také) rumunským státním příslušníkem, nikdy však - pokud je známo - neměl středisko svých životních zájmů v Rumunsku, nýbrž se do Německa přestěhoval v roce 2012 z Ukrajiny, kde žil do té doby. Rumunskou státní příslušnost získal jako potomek dřívějších rumunských státních příslušníků žijících v bývalé rumunské Bukovině na žádost (až) v roce 2014.
- 6 S ohledem na rumunskou státní příslušnost stíhaného informovalo Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vrchní státní zastupitelství v Berlíně) - s odvoláním na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) - dopisem ze dne 9. listopadu 2016, k němuž bylo přiloženo jedno vyhotovení usnesení senátu ze dne 1. srpna 2016, rumunské Ministerstvo spravedlnosti o žádosti o vydání a dotázalo se, zda je zamýšleno převzetí trestního stíhání. Rumunské Ministerstvo spravedlnosti dopisem ze dne 22. listopadu 2016 k tomuto dotazu sdělilo, že o převzetí trestního stíhání je možno rozhodnout pouze na žádost ukrajinských justičních orgánů. Z podnětu senátu se Generalstaatsanwaltschaft (vrchní státní zastupitelství) obrátilo dopisem ze dne 2. ledna 2017 na rumunské Ministerstvo spravedlnosti s doplňujícím dotazem, zda do úvahy přichází uplatnění rumunského trestního práva na skutky kladené stíhanému za vinu, a to i nezávisle na žádosti o převzetí stíhání ze strany ukrajinských justičních orgánů (ve smyslu čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o vydávání). Rumunské Ministerstvo spravedlnosti ve své odpovědi ze dne 15. března 2017 sdělilo, že vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu, který je

podmínkou pro vydání evropského zatýkacího rozkazu, předpokládá dostatek důkazu pro to, že stíhaný dané skutky spáchal, a požádalo Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vrchní státní zastupitelství v Berlíně) o poskytnutí příslušných podkladů a kopií důkazních prostředků z Ukrajiny. Senát chápe tento dopis, který neobsahuje přímou odpověď na otázku položenou v příslušném dopisu, v tom smyslu, že rumunské právo v zásadě umožňuje stíhání rumunského státního příslušníka pro skutky spáchané v zahraničí.

7 4. Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Vrchní státní zastupitelství v Berlíně) navrholo, aby vydání stíhaného na Ukrajinu za účelem trestního stíhání pro skutky popsané v žádosti o vydání ukrajinského vrchního státního zastupitelství ze dne 15. března 2016 [omissis] bylo prohlášeno za přípustné.

8 5. Senát považuje vydání stíhaného za přípustné. Má však za to, že v příslušném rozhodnutí mu brání rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15), neboť rumunské justiční orgány o stíhání trestných činů, jež jsou předmětem žádosti o vydání, v Rumunsku dosud nerozhodly ani kladně ani záporně.

9 II. Odůvodnění předložených otázek

1. Spolková republika Německo nevydává vlastní státní příslušníky do třetích zemí. V tomto smyslu stanoví čl. 16 odst. 2 Grundgesetz (Základní zákon):

Žádný německý občan nesmí být vydán do zahraničí. Zákon může stanovit odchylnou úpravu pro vydání do členského státu Evropské unie nebo k mezinárodnímu soudu, jsou-li přitom zaručeny zásady právního státu.

10 Pro státní příslušníky jiných členských států neexistuje žádná srovnatelná zákonná úprava zákazu vydání.

11 Za určitých okolností však takovýto zákaz vyplývá z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15). V tomto rozsudku je s ohledem na zákaz diskriminace vyplývající z článku 18 SFEU zohledněno právo na volný pohyb podle čl. 21 odst. 1 SFEU, podle nějž má každý občan Unie právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

12 Projednávaná věc se však od skutkových okolností, na nichž je založen rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15), liší v tom smyslu, že stíhaný v okamžiku, kdy přesunul středisko svých životních zájmů z Ukrajiny do Spolkové republiky Německo, neměl rumunskou státní příslušnost, nýbrž byl výhradně státním příslušníkem Ukrajiny. Svůj pobyt ve Spolkové republice Německo tedy stíhaný nezaložil na výkonu práva vyplývajícího z čl. 21 odst. 1 SFEU.

13 Senát proto pokládá tuto otázku:

Platí zásady vyplývající z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) týkající se uplatňování článků 18 a 21 SFEU v případě žádosti třetí země o vydání občana Unie také v případě, že stíhaný přeložil středisko svých životních zájmů do dožadovaného členského státu v době, kdy ještě nebyl občanem Unie?

- 14 2. Rumunské justiční orgány srozumitelně vyložily, že pro rozhodnutí o vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu, na jehož základě by pak bylo možno vydat evropský zatýkací rozkaz, potřebují důkazy předložené proti stíhanému, aby podezření ze spáchání uvedených činů přezkoumaly.
- 15 Německé orgány tyto důkazy nemají, neboť k žádosti o vydání v rámci smluvní právní pomoci zpravidla nemusí být důkazní prostředky přiloženy. Článek 12 odst. 2 Evropské úmluvy o vydávání pouze stanoví:

K žádosti bude přiložen:

(...)

b) popis trestných činů, pro které se o vydání žádá; co nejpřesnější uvedení doby a místa jejich spáchání, právní kvalifikace a odkazu na příslušné právní předpisy;

(...)

- 16 Německé orgány proto nemohou poskytnout rumunským justičním orgánům důkazy, jež dokladují skutky, které jsou předmětem žádosti o vydání. Ostatně lze také pochybovat o tom, zda takovéto důkazy, pokud by byly v rámci žádosti o vydání předloženy, by mohly být bez dalšího poskytnuty jinému státu, nebo zda by k tomu spíše nebylo zapotřebí suverénního rozhodnutí dožadujícího třetího státu. To samé platí ohledně poskytnutí úplné žádosti o vydání, která však pro rozhodnutí o vydání zatýkacího rozkazu zpravidla beztak nepostačuje, domovskému členskému státu.
- 17 Při realizaci zásad z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) k uplatňování článků 18 a 21 SFEU tak vyvstává praktický problém, že k umožnění přezkumu převzetí stíhání domovským členským státem nepostačuje pouhá informace o žádosti o vydání, nýbrž domovský členský stát si musí od dožadujícího třetího státu vyžádat spis. To by bylo jak z důvodu nezbytné diplomatické cesty, tak i z důvodu splnění požadavku překladu - možná velmi rozsáhlého - spisu časově velmi náročné, což se zejména v situaci, kdy se stíhaný nachází ve vydávací vazbě, jeví jako sotva obhajitelné.
- 18 Časová náročnost by se nesnížila ani v případě, že by dožadovaný členský stát vyzval žádající třetí stát, aby žádost o převzetí stíhání adresoval domovskému členskému státu. Tento postup by však byl nerealizovatelný již z toho důvodu, že dožadovaný členský stát zpravidla nebude schopen posoudit, zda stíhání

domovským členským státem podle jeho vnitrostátního práva vůbec přichází do úvahy.

19 Senát proto pokládá tuto otázku:

Je na základě rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) domovský členský stát, který byl uvědomen o žádosti o vydání, povinen požádat žádající třetí stát o poskytnutí spisu, aby přezkoumal převzetí stíhání?

20 3. Německé právo zakládá (subsidiární) pravomoc ke stíhání činů spáchaných v zahraničí v případě nevydání. Ustanovení § 7 Strafgesetzbuch (trestní zákoník, dále je „StGB“) zní:

(1) Německé trestní právo se vztahuje na činy, které byly spáchany v cizině proti Němci, jestliže je čin v místě spáchání činu také trestný, nebo jestliže místo spáchání činu nepodléhá žádné trestní pravomoci.

(2) Na jiné činy, které byly spáchany v cizině, se německé trestní právo vztahuje v případě, že čin je v místě spáchání činu také trestný nebo místo spáchání činu nepodléhá žádné trestní pravomoci a pokud pachatel

1. byl v době činu Němec nebo se jím po činu stal nebo

2. byl v době činu cizinec, byl zadržen v tuzemsku a, ačkoliv by zákon o vydávání na základě druhu předmětného trestného činu jeho vydání umožňoval, vydán nebyl, jelikož v přiměřené lhůtě nebyla podána žádost o vydání nebo byla zamítnuta nebo vydání jako takové nelze provést.

21 Podle tohoto ustanovení by bylo možné dostat zákaz diskriminace podle článku 18 SFEU také tím, že vydání občana Unie třetímu státu bude prohlášeno za nepřijatelné z důvodu diskriminace nepřijatelné podle unijního práva vůči německému občanovi a trestní stíhání převezmou německé orgány činné v trestním řízení.

22 Senát však v takovémto postupu spatřuje závažné ohrožení účinného trestního stíhání. Je-li vydání občana Unie z Německa do třetí země z důvodu možnosti vlastního trestního stíhání dané ustanovením § 7 odst. 2 bodu 2 StGB od samého počátku nepřijatelné, pak by do úvahy nepřicházelo ani nařízení vydávací vazby. Ustanovení § 15 IRG totiž zní:

(1) Po obdržení žádosti o vydání stíhané osoby, může být nařízeno její vzeti do vydávací vazby, (...)

(2) Odstavec 1 se nepoužije, jeví-li se vydání od samého počátku nepřijatelným.

- 23 Na druhou stranu nelze v tomto stádiu řízení vydat ani vnitrostátní německý zatýkáací rozkaz, neboť podmínkou jeho vydání je vážné podezření ze spáchání trestného činu (§ 112 odst. 1 první věta Strafprozessordnung [trestní řád]), které lze potvrdit pouze na základě přezkoumání důkazních prostředků shromážděných proti stíhané osobě. K jejich opatření by německé orgány museli žádajícímu třetímu státu nabídnout převzetí stíhání resp. iniciovat příslušnou žádost třetího státu. Je třeba se obávat, že stíhaná osoba využije čas k tomu potřebný, během něž nebylo možno učinit opatření pro zajištění řízení, k dalšímu útěku a bude se (opakovaně) vyhýbat trestnímu stíhání.
- 24 Senát proto pokládá tuto otázku:

Je členský stát, který byl třetím státem požádán o vydání občana Unie, na základě rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. září 2016 ve věci Petruhhin (C-182/15) povinen odmítnout vydání a sám převzít trestní stíhání, je-li to podle jeho vnitrostátního práva možné?

[*omissis*]

PRACOVNÍ DOKUMENT